

O P E R A,

*Op de Zinspreuk,
Zonder Spys, en Wyn,
Kan geen Liefde zyn.*

Sine Cerere & Baccho friget Venus.

T A M S T E R D A M.

By ALBERT MAGNUS, op den Nieuwendyk,
in den Atlas, by den Dam, 1686.

Met Privilegie.

Copie van de Privilegie.

DE Staten van Hollandt ende Westvrielandt doen te weten. Alsof Ons vertoon is by de tegenwoordige Regenten van de Schouwburgh tot Amsterdam. Dat sy Supplianten sedert eenige Jaren herwaerts met hunne goede vrienden hadden gemaectt en ten Toonele gevoert verschieden Wercken, soo van Treurspelen, Blyspelen als Kluchtzen, welke sy lieden nu geerne met den druck gemeen wilden maecten, doch gemerkt dat dese wercken door het nadrukken van anderen, veel van haer luyfter, soo in Tael als Spelkonst souden komen te verliesen, ende alsoo sy Supplianten hen berooft souden sien van hun bysonder ooghwit om de Nederduytsche Tael en de Dichtkonst voort te setten soo vonden sy hen genootsaekt, om daer inne te voor sien, ende hen te kaeren tot Ons, onderdanigh verseeckende, dat Wy omme redenen voorsz. de Supplianten gelicfden te verlenen Oefroy ofte Privilegie, omme alle hunne wercken reets gemaectt ende noch in 't licht te brengen, den tyt van vyftien Jaren alleen te mogen drukken en verkopen of doen drukken en verkopen, mer verbot van alle anderen op seckere hooge peene daar toe by Ons te stellen ende voorts in communi forma. Soo is 't dat Wy de Zake en 't verzoek voorsz. overgemerkt hebbende, ende genegen welen-de ter bede van de Supplianten, uyt Onse rechte wetenschap, Souveraine magt ende autoriteyt deselve supplianten geconsenteert, geaccordeert ende geofstroyeert hebben, consenteren, accorderen ende ofstroyeren mits desen, dat sy gedurende den tyt van vyftien eerst achter een volgende Jaren de voorsz. werken die reeds gedrukt zyn, ende die van tyt tot tyt door haer gemaectt ende in 't licht gebracht sullen werden, binnen den voorsz. Onten Lande alleen sullen mogen drukken, doen drukken, uytgeven en verkopen. Verbiedende daarom allen ende eenen ygelyken de selve werken naar te drukken ofte elders naer gedrukt binnen den selve Onse Lande te brengen, uyt te geven ofte te verkopen, op de verbeurte van alle de naargedrukte, ingebragte ofte verkogte exemplaren, ende een boete van drie hondert guldens daer en boven te verbeuren, te appliceren een derde part voor den Officier die de calange doen sal, een derde-part voor den Armen der Plactse daer het casus voorvallen sal, ende het resterende derde-part voor den Supplianten. Alles in dien verstaande, dat wy de Supplianten met desen Onsen Oefroye alleen willende gratificeeren tot verhoedinge van hare schade door het nadrukken van de voorsz. werken, daar door in geenige deelen verstaen, den inhoud van dien te Authoriseren ofte te advoueren, ende veel min de selve onder Onse protectie ende bescherminge, eepig meerder credit aensien ofte reputatie te geven, nemaer de Supplianten in cas daar in yets onbehoorlykx soude mogen influeren, alle het selve tot haren laste sullen gehouden wesen te verantwoorden; tot dien eynde wel expresselyk begerende, dat by aldien sy desen Onsen Oefroye voor de selve Wercken sullen willen stellen, daer van geene geabbrevieerde ofte gecontraheerde mentie sullen mogen maken, nemaer gehouden sullen wesen het selve Oefroy in 't geheel

heel ende sonder eenige Omiffie daer voor te drukken ofte te doen drukken, ende dat fy gehouden sullen zyn een exemplaer van alle de voorzf. werken, gebonden ende wel geconditioneert te brengen in de Bibliotheecq van Onse Univerfiteyt tot Leyden, ende daer van behoortlyk te doen blyken. Alles op peene van het effect van dien te verliefen. Ende ten cynde de Supplianten defen Onfen confente O&roye mogen genieten als naer behooren: Laften wy allen ende eenen ygelyken die 't aengacn mach, dat fy de Supplianten van den inhoud van defen doen, laten en gedogen, rustelyk en volkomentlyk genieten en ceferende alle beletten ter contrarie. Gedaen in den Hage onder Onfen groten Zegele hier aen doen hangen den xix Septembr. in 't Jaer onfs Heeren en Zaligmakers dnyfent ies hondert vier en tachtig.

G. F A G E L.

Ter Ordonnantie van de Staten

S I M O N van B E A U M O N T

De tegenwoordige R E G E N T E N van de S C H O U W -
B U R G H, hebben het Recht van de bovenstaande Privilegie,
zangaande dese Opera, vergunt aen ALBERT MAGNUS,
Boekverkooper tot Amsterdam.

In Amsterdam den 17 December. 1686.

Aan de
Ed. VROUWE
MEVROUWE
MARIA de WIT,

Huisvrouw van de

HR. WILLEM HOOFT.

DE menigvuldige beleeftheden
dien ik dagelyks ten uwen huize
geniet, doen my altyd middelen zoe-
ken, om te toonen hoe gaarn ik iets
van deeze verschuldigingen afdeed;
des

des wil ik ook deeze gelegenheid niet verwaarloozen waar in ik U E' ; iets kan aanbieden , 't geen U E' zoo niet om de ~~schikking~~ en zaamenstelling der gedachten , en woorden , ten minsten om de zaamenstelling der Zangen en Speelmaaten , en toonen door M'. Joan Schenk op de zelve gemaakt , behaagen zal : want men kan U E'. kunde in deeze oefening zonder misdaad niet verdenken , dat zy tot leermeester iemand neemen zou , die in deeze kunst geen volkoomen vermoogen had . Dat ik geen deeling der Bedryven heb aangewezen , geschied , om dat men dien in een Opera niet dan uit de schikking van de stof zelve kent ; gaande de slag van de grondtoon altyd voort ; en alzoo zal men door de tusschen poezen der Speelstukken voor de uitkomsten van Ceres , en Venus de deeling der stof klaar genoeg kunnen zien . U E'.
heufheid ,

heusheid, en de bevinding van U E^{re}.
liefde tot deeze kunst doen my, toch
met verschuldigde eerbiedigheid dan
vertrouwen, dat de aanbieding van
dit stukje U E^{re}. niet geheel onaangenaam zal zyn: maar indien ik zie
dat U E^{re}. en den kenneren van de kunst
deeze proef voldoed, zal ik my spoeden,
om iets van meerder omflag ten
Tooneele te brengen. Blyvendē onderwyle

M E V R O U W

U E^{re}.

Zeergehoorzame dienaar

G. BIDLOC.

VERTOONERS

Van het

V O O R S P E L.

DICHTKUNDE.

MAATZANG.

SPEEL- en

DANSKONST.

Eenige uit de Zanggodinnen.

V O O R S P E L

Na de Overture of voorgaande Maatgespel ziet
men in een Tooneel verbeeldende een Paleis,

Dichtkunde, Maatzang, Dans- en Speelkunst,
nevens eenige der Zanggodinnen.

Dichtkunde.

Terwyl myn veder aangedreeven,
Om nieuw vermaak aan 't volk te geeven,
Zyn eerste proef heeft voortgebracht,
Wenscht hy ô! trouwe Speelgenooten,
Dat gy deeze yver niet veracht;
Maar door uw bystand wilt vergrooten.
Zoo bloey de kunst!
Zoo win men gunst,
By elk die kunst waardeerd,
En Bloeiend' Yver eert.

Maatzang.

Ik zal met uw gedicht myn groot vermoogen paa-
ren;
Schaakeerende 't geluid van Stemmen, Fluiten,
Snaaren:
Door reizen, en daalen, van toonen, en maaten,
Droefheid, vreugd; ja alle drift,
Dien gy af beeld in geschrift,
Als bekrachtigt hooren laten.

Maatzang en Dichtkunde te zaamen.

Zoo bloey de kunft!
Zoo win men gunft,
By elk die kunft waardeerd,
En Bloeiend' Y ver eert.

Danskunft.

Laat ons Gricken, en Roman
Naderkoomen!
Uw opzet maakt myn voeten gaande;
'k Zal keercnde, bugende, draaiende,ftaande,
Zwierende,
Stierende
Lichaam, en tred,
Den maat, door u gezet,
Navolgen met langzaame fchréden,
Op trip'lende treden.

Danskunft, Dichtkunde en Maatzang te zaamen.

Zoo bloey de kunft!
Zoo win men gunft,
By elk die kunft waardeerd,
En Bloeiend' Y ver eert.

*Eenige uit de Zanggodinnen, Dichtkunde,
Maatzang, Dans- en Speelkunft.*

Kom, kom, gaan wy naar binnen.
Kom, kom, gaan wy beginnen.
Laat ons zien hoe 't Venus maakt,
Die aan 't twiften is geraakt:
Wyl wy eeuwig vereenigt blyven,
Zonder te twiften of te kyven.

VERTOONERS
VAN DE
O P E R A.

VENUS.
CUPIDO.
MERCURIUS.
IRIS.
CERES.
BACCHUS.
SYLENUS.
MEGERA.
JUPITER.
JUNO.

Reyen van Bachanten.

Menaden.

Landlieden.

Boschnimphen.

Razernyen.

Minnegoden.

} *zwygende.*

Danzen.

1ste. *Van Cupido, Hymen, Comus en Minnegoden.*

2. *Satyr.*

3. *Een van 't gevolg van Bacchus, Botrys.*

A 2

4. *De*

4. *De Jeugd.*
5. *Landlieden.*
6. *Kupido. Hymen 2. Landlieden. 2 Satyrs.
en 4 Minnaars.*

De sieraden, en veranderingen der Tooneelen werden op de vereischte Plaatzten beschreeven.

Het Tooneel in het vermaakelyke dal van Ida veranderd zynde ; ziet men op het eerste Tooneel.

*Een Dans van Cupido, Hymen, Comus,
en eenige Minnegoden.*

Ten eynde van den dans verschynt op het tweede Tooneel.

V E N U S.

Houd op ! houd op van danſſen ,
Verwerpt , vertreed uw kranſſen ;
Nu Ceres my verlaat ;
Nu Bromius my haat ,
Gevoel ik dat myn gloed ,
Eerlang verſlaauwen moet ,
Ach ! zoonen wilt uw blyde toortzen ,
De ſtichters van de minnekoortzen ,
Vry dooven, wyl ons 't vuur ontbreekt ,
Waar door men liefde, en leeuen queekt ,
Breekt uw pylen, breekt uw boogen ,
Liefde heeft nu geen vermoogen ,
Ach ! 't heel al kan niet beſtaan !
Zoo dit twiſten voort moet gaan.

C U P I D O.

Wat reden heeft de Veldgodin ,
Om van uw byzyn haar te onthouwen?
Wie heeft de Moeder van de Min ,
Met Bacchus twiſt, en haat gebrouwen?

V E N U S.

Proſerpina die altyd wrokt ,
Om datz' in 't blomryk veld , gelokt
Gefchaakt wierd door den Koning
Der onderaardsche wooning ,
Maakt haar Moeder
Staag verwoeder ,
Als zy haar denken doet , hoe bang zy riep
Toen zy haar dochter , zoeken liep :

Want schoon zy wierd een Konings Vrouw ;
Noch haat zy my om Plutoos trouw.
Die zonder te vryen of streeclen ,
Haar als een schaaker quam steeclen.

C U P I D O.

Wat oorzaak wend toch Bacchus voor ?
Waar om men ook zyn gunst verloor.

V E N U S.

Dat ik toen Jupiter quam daalen . . . .
Maar ach ik kan u niet verhaalen
Al 't ongelyk , en al de spyt ,
Die my de razerny vol nyd
Nu lyden doet ;
Uw Moeder moet ,
Die Zon en Maan ,
In vlam deed staan ,
Die 't al kon braân ,
Van kouw vergaan,
Ach ! 't is gedaan !

C U P I D O.

Wie zweeft daar gints op lucht , en wind ?
Wie daald daar neder zoo gezwind ?
Die komen wis met nieuwe maaren.

V E N U S.

Meêr leed , en ongeluk verklaaren.

DER-

DERDE TOONEEL.

Aan de eene zyde van het Tooneel ziet men nederkomen Mercurius, aan de andere Iris, gezeten onder een Regenboog, deeze neêrgevloogen, en gedaald zynde, zegt

MERCURIUS.

Wat doet Vrouw Venus hier alreê?
Daar zelf de Zon pas boven zee,
En zyn azuure kimmen,
Begind te klimmen?

VENUS.

Ik zagt, ô Hemelboô dit dal,
Om of misschien, my 't goed geval,
Hen hier liet vinden,
Die my eer minden.
Ik weet dat in dit geurig groen,
De Landman pleeg zyn beê te doen,
Aan Ceres Altaaren,
Om weelderig' airen.
Dat Bacchus op het druivefeest,
Hier dikmaals is verheugd geweest.
Ik smelt van druk!
Om 't ongeluk,
Dat zy my verlaaten,
En schuwen, en haaten.

MERCURIUS.

Jupyn bewoogen,
Zend my uit den hoogen,
Om, zoo het mooglyk is,
Weêr een verbintenis,

Met u en de andere op te rechten ,
En alle twist , en haat te slechten.

I R I S.

Zo zond ook Juno my aan u ,
Terwyl zy nu
De trouw weêr wil doen leeven ,
En u uw luister geeven.
*k Zal uit haar naam met Ceres spreken ,
En licht haar haat, en gramschap breeken.

M E R C U R I U S.

Het zoet van Herfes minnevlam ,
Die door uw gloed aan 't blaaken quam ,
Verplicht my , om altyd
Te toonen lust , en vlyt ,
Wanneer'er zaaken
Uw eer , of welstand raaken.
Ik zal by Bacchus.... maar ik hoor ,
Van ver den stoet
Die hem begroet ,
Zyn blye Satyrs danfzen voor.
Hoor hoe ze tieren !
Zie hoe ze zwieren !
Wyl ieder waggelende tred ,
Een blyk van zyn bevelen zet.
De fluit, schalmey , en bom ,
De Ruispyp , en de trom
Vervullen 't dal alom
Met klank en wederklankken ,
Hoor hoe zy hem bedarkken ,
Bekranst met wyngaardrankken.

Cu-

CUPIDO.

Haaten deeze goden u
Werd men voor de liefde schuw
Zoo moet alles wêer vergaan ,
Tot een mengklomp overflaan ,
Smoor uw druk , ga uw ſchoon gezicht verbergen
Tot men u om uw byzyn wêer kom vergen.
Haat Inachus die u haat
Wil niet bezwyken !
Doe Ceres ook blyken ,
Dat haar gramschap u niet eens ter herten gaat.

IRIS, tegen Venus.

Vertrek , en keer zoo ſchoon gefiert ,
Als gy op Paphos word geviert.

VENUS.

Ik volg uw raad.

*Venus met Cupido , Hymen en Comus
en Minnegoden binnen.*

VIERDE TOONEEL.

MERCURIUS, IRIS.

MERCURIUS.

Kom Iris , laat
Ons van ter zy op alles merken ,
Om, volgens 's Hemels wil, wat goeds te werken.

*Mercurius en Iris verſchuielen zich elk aan
een zy van het Tooneel.*

V Y F-

VYFDE TOONEEL.

Bacchus verschynt, zittende op een waagen, voortgetrokken van Indianen, omringt van Satyrs, Bacchanten, Menaden, Dryaden. Achter hem komt Sylenus, Botrys, en ander gevolg.

BACCHUS.

Dat nu het ooft myn magt getuig,
De druif hier om den olm zich buig,
Dat boomen, en velden
Myn zegening melden!

*Hier veranderd het boschtooneel in Wyn-
stokken, en Wyngaardprielen.*

Zatte Satyrs dat uw geest,
Zich verheug' op Libers feest,
Zich verzaade in lekk're vochten,
Uitgedrukt in kop, en schaal:
Toont de kracht van myn onthaal,
Huppelt wringt uw lyf in bochten.

Dans van Satyrs.

Na den Dans zingt

Eene der Bacchanten.

Op Menaden, op Bacchanten!
Wilt uw groene veldhut planten,
Daar de lommer der olyf,
Dekr Inacchus gladde lyf.
Op Menaden;
Op Dryaden,
Op al wat in boschen woont,
Bromius, of Ceres kroont.

Rey

Key van Bacchanten , en Menaden.

Strut geen klank , zingt hem dank !
Op Menaden ,
Op dryaden ,
Op al wat in bosschen woont !
Bromius of Ceres kroont.

Sylenus.

Daar wy Liber zien verschynen ,
Leeft terstond ,
Lucht , en grond ,
Laat nu Venus zuchten , quynen ,
En verteeren , daar de wyn ,
Ons bevryd van minnepyn.

Tweede der Bacchanten alleen.

Iö Evan groote Vader !
Iö Evan uit uw Ader
Vloed dat Zielverquikkend nat ,
Daar geen druk , of ramp op vat.
Liber , Bromius , Inacchus !
Evöe , Iacchus , Bacchus ,
Zoon van Semele gebaard ,
Gy zyt eer en offer waard.

Key van alle.

Dat Jupyn ons aan kom schouwen !
Daar wy 't Hooge feest gaan houwen.

Eene der Menaden.

Vry van onrust , en 't geweld ,
Daar de liefde elks hert mée queld ,
Dat zich naar haar wetten steld ,

Vry

Vry van kommer, en verdriet ;
Is het leeven,
Ons gegeven,
Door den gever van den Wyn,
Laat ons hem dan dankbaar zyn !
Nu men deeze vreugd geniet.

*Deze der Menaden nevens de 2de der
Bacchanten.*

Klagen, hoopen, smeeken, vreezen,
Is het lot,
Van oprecht verlieft te weezen.
Venus spot,
Met haar slaaven, en slavinnen ;
Die dan op elkander winnen,
Als z'elkaar doen derven
Lust en rust,
Tot des eens of anders sterven.

Eerste der Menaden.

Weg dan liefde, en minnepyn,
Laat de klaare wyn ;
Laat de gloed, en glans der drup'len,
Die in 't kristallyn
Spelen, springen, schuimen, hup'len,
Dryven, dringen uyt ons hert,
Alle zotte minnesinert

*Een uyt het gevolg van Bacchus, houdende
de een drinkvat in de hand.*

Syleen !

Hier is alle smaak by een.

Dit 's de nektar, daar de goden,

Elk

Elk op nooden ;
Dit 's de rechte Hyppocreên ,
Daar poëten ,
Zoo veel door te zwetzen weeten.

Hier in zit Democritus ,
Hier in zit Heraclitus ,
Plato en Hippocrates ,
Seneca , en Bartholus ,
Geeven hier door les op les ,
Eer dan Vader Bacchus dus.

by drinke.

Sylenus mede gedronken hebbende.

Al die niet meugen ,
ô ! vrolyke god ,
Die lekkere Teugen ,
Zyn siffend , of zot.
Uw kannen te leegen ,
Uw glazen te veegen
Is 't eenige goed ,
Is 't eenige zoet.

ô ! Botrys wil Bacchus met danffen Begroeten,
Ik kan, ik kan niet mêer staan op myn voeten.

Z E S D E T O O N E E L.

Dans van Botrys , dronke zynde.

Na den dans verschynt Mercurius by de voorgaande.

S E V E N D E T O O N E E L.

M E R C U R I U S.

Dat Zon , en dau den Wyngaard zegen ,
En Bacchus alle vreugd bejegen !

B A C -

BACCHUS.

Heb dank Mercur.

MERCURIUS.

Dit vrolyk uur,
Dit weeldrig woud,
Daar zich de blydschap zelve onthoud,
Is recht bequaam,
Om aangenaam,
Den boodschap u te zeggen,
Die my Jupyn beval u voor te leggen.

BACCHUS.

Vertrekt myn reyen,
Tot ik u roep om my te rug te leyen.

*Al het gevolg van Bacchus, nevens de Satyrs,
Botrys, en Sylenus vertrekken.*

ACHSTE TOONEEL.

MERCURIUS, BACCHUS.

BACCHUS *vervolgt.*

Wat wil de vader van zyn zoon?
Hy wederstond nooit zyn geboôn.

MERCURIUS.

Dat hy met Paphos Koningin,
Een nieuwe vriendschap weêr begin.

De

De liefde doe weêr leeven ;
Wien 't leeven wil begeeven.
Die dwaalende in den rouw ,
Doed sterven vreugd en Trouw.

BACCHUS.

Gedenkt Jupyn myn vader niet ,!
Hoe Semele het leeven liet ?
Kon Venus 't vuur niet smooren ;
Ach ! ging zy niet door haar verlooren !

MERCURIUS.

Haar eyd'le wensch ; niet Venus gloed ,
De blixem ; niet Jupyns onthaalen.
Deed haar zoo duur haar min betaalen ,
Maar denk ! hoe wierd dien schaaâ geboet.
Jupyn heeft u voldragen ;
Gebaard , ter min besteed ,
Wil toch geen wêerstand waagen !
Daar gy zyn wil nu weet.

BACCHUS.

Deed ik wel eer op woefte baaren ,
Het zee volk myn gezach ervaren ;
Kon ik die myne magt ,
En feeften heeft belacht ,
In vuile dieren verkeeren !
Venus zal zelf my ongewrooken , niet onteeren.

MERCURIUS.

Ay ! zie met welk een welbehaagen
Voert Ceres Iris op haar waagen.
De Landman vol eenvoudigheid ,
Zyn offer aan haar voeten leid ,

Laat

Laat ons uit deeze groente zien ,
Hoe zy haar dank en ootmoed biën.

BACCHUS.

Dat al wat ik hier Teelde aanstonds verdwyn !
Ik wil niet dat zy merk dat wy hier zyn.

*Bacchus en Mercurius zichter zyde begevende ,
veranderd het Tooneel in zyn eerste gedaante.*

NEGENDE TOONEEL.

Na, en onder maatgespel verschynt Ceres op een
waagen versierd met landbouwtuig, Kooren-
airen, en Bloemen. Zy werd getrokken en om-
ringt van landlieden, zoo mans als vrouwen, en
boschnimphen, by haar zit Iris, voor haar gaan
kinderkens dragende een bekranst Altaar, en
offergiften.

CERES.

Gy die 't gewoel van Hof, en stad ontvlied,
En stille vreugd, en vrede op 't land geniet,
Daar voog' lezang 't musiek verstrekt,
Dat met den dag den slaaper wekt,
Reift ! reift ! terwyl ik 't veld ga groeten,
Die al uw arbeid wil verzoeten.

Wat leed kan toch u landman quellen,
Als ik den kooren air doe zwellen.

Het vée en veld,

Door my werd teeld, en groey besteld ?
Geen storm, of kryg den lust,
Op 't vette land ontruft.

Ge.

Gevolg van Ceres.

ô! Ceres behoedster,
En eenige voedster
Van al onze vreugd,
En tierige jeugd.
Zie hoe wel wy alles meenen,
Op ô! Landliên rept uw beenen.

Dans van Landlieden.

Een van de Landmannen.

Volgen wy de Veldgodin!
Spyt de Moeder van de Min,
Wy zyn ontslagen
Van pyn, en klagen,
Van al 't zuchten,
Ongeriuchten
Staat nu stom,
Vryheid,
Blyheid,
Keert weêrom.

*Onder, en na eenig tusschenspel, werd een
Offerhande aan Ceres gedaan.*

C E R E S.

'k Ontfang deeze eerste vrugt van 't veld;
Dees melk op myn Altaar gesteld,
Dees kom,
Met gom,
En bloed der dieren,
Komt jaarlyks vieren
De vruchtbare Moeder, en haar krooft.
Der Landliên heul, en trooft.

B

Uw

Uw plechtigheid heeft my voldaan,
Verwagt my in de gindze Laan.

Al het gevolg van Ceres vertrekt.

TIENDE TOONEEL.

CERES, IRIS.

CERES.

Durft Iris my die vriendschap vergen;
't Verzoek van Juno noem ik tergen.
Vergeet zy 't leed, en al 't verdriet,
Door Venus haat geschied;
Ik niet.

IRIS.

Voldoe myn beê, ay! zyt vernoegd,
Terwyl 't uw wysheid voegd.

CERES.

Wiens gloed, en schicht,
Staag onrust sticht,
Boelagie wekt,
Een Toorts verstrekt,
Die 't hert verbrand,
't Gemoed vermand,
Die list, en logen leert,
Werd nooit van my geëert.

IRIS.

Vergeet uw leet.

CERES.

Myn Kind te schaaken!
Ô! wat spyt,

Ik

Ik ben haar quyt,
Die my dikmaals kon vermaaken.
Cyane die haar wou helpen,
Dorst de roover overftelpen,
En verkeeren in een vloed,
Die voor eeuwig vloeien moet,
Als de traanen die zy fchreide,
Toen hy haar ter hel in leide.

I R I S.

Juno ziet geen vlam opvaaren,
Van trouw Altaaren.
Zy eifcht, dat gy om haar op Jupiters gebod,
Vereent met Venus, en u leed wyt aan het lot.

C E R E S.

ô! Noodlot voor wiens onbedwingbaare armen
Noch mensch, noch God,
Zich kan verweeren, noch befchermen,
Zoo uw gebod
My doemde 't leet te fmaaken,
't Geen ik gevoelde in 't fchaaken
Van Proferpyn,
Zal ik te vrede zyn;
Maar fta dan ook ten minften toe,
Dat ik myn wraak, aan Venus, en haar kind voldoe.

ELFDE TOONEEL.

Mercurius, en Bacchus, komen by Ceres en Iris

M E R C U R I U S.

Wy hebben fchoone landgodin,
Uw klachten aangehoord,
Ay! wees toch niet verftoord!

Voldoe Jupyn ,
Wil vrolyk zyn ,
Een zaak , door 't lot geschied ,
Hersteld toch gramſchap niet.
Veldgewas , en vrolyke airen ,
In de ſchuuren te vergaaren ,
Beemd , en boom , en huis , en ſtal
Vol te vinden , overal ,
Zal de menſchen meêr vernoegen ,
Als van minnebrand te zwoegen ,
Daar men door een felle vonk
Van een minnelijke lonk ,
Aangeſtooken. 't Hert moet winnen ,
Van die zelf dien drift niet minnen ,
Of moet quynen tot zyn graf ,
Is dan liefde vreugd , of ſtraf ?

IRIS , en MERCURIUS.

Laat ons met geen droeve maaren
Wederom te rugge vaaren.

BACCHUS.

'k Durf myn vader niet weêrſtreeven ,
'k Wil geen ſtof aan Juno geeven ,
Tot miſnoegen , wrok of haat ,
Twift is , zelf by Goden , quaad.

MERCURIUS , en IRIS.

Zou de voeder van de blydſchap
Zou de queeker van de luſt
Langer leeven ongeruſt ,
En vermaakt zyn met Partyſchap ?
Kom dan , kom ook Ceres kom

Heet

Heet de Min weêr wellekom.

C E R E S.

'k wil dat Venus eerst beken,
Dat ik hoog beledigt ben.
Dat zy voel, wanneer wy wyken,
Liefde eerlang den vlag moet stryken.
Dat zy. . . . Maar de lucht
Leeft van zoet gerucht.

I R I S.

Al de wolken die hier zweeven
Geeven
Geur, en gloed, wyl 't pluimgediert,
Voor, en om den Zetel zwiert.

C E R E S.

Komt herwaards aan wil my geleien
Komt myn reyen!

B A C C H U S.

Wilt gy scheyen,
Zoo zal ik haar niet verbeien.

*Mercurius tracht vergeefs Bacchus,
Iris, Ceres op te houden.*

Blyf, laat ons uw vrede maaken,
Waar na goôn en menschen haaken,
Sta toch stil,
Doe myn wil;
Wees toch niet te zeer verbolgen,
Wil Jupyns beveelen volgen.

Alle binnen.

TWAALEFDE TOONEEL.

Venus verfiert met roozenhoed, en riem,
daald onder maatgespel, omringt van Cupido,
Minnegoden, Duiven, Muffchen,
en Zwaanen, in een Wolk op 't aardryk.

V E N U S.

Helaas! nu is myn hoop verlooren!
Men vlucht daar ik verschyn,
ô! schand! ô! weê! ô pyn.
Wat moet ik lyden! zien en hooren!
Wat baat my riem, en roozenhoed,
En in een glans van ster, en stralen,
Op 't quynende aardryk neêr te daalen!
Daar ik uw byzyn missen moet,
ô! god die tweemaal zyt gebaard,
En u godin van vruchtbaare aard.

C U P I D O.

Gaan Satyrs nu schuilen
In holen, en kuilen,
Wanneer de Min
'Treed boschwaards in?
Zy pleegen te schuilen,
In holen, en kuilen,
Wanneer de Min,
Hen hun vrendin,
Of minnejagt liet schuilen,
In holen, en in kuilen.

DER-

DERTIENDE TOONEEL.

Mercurius, en Iris, met Bacchus, en Ceres,
nevens hun gevolg wederom uitkomende,
staande Venus by de wolken.

MERCURIUS tegen BACCHUS.

Begroet elkander.

IRIS tegen CERES.

't Moet geschiên.

VENUS.

Mag ik myn vrienden weder zien!
Godheên, die voorheên, ons teder
Hebt bemint,
Hebt bezint.

Toon ons d'oude vriendschap weder.
'k Voel de minnebrand verdooven,
Wanneer gy my wilt van uw byzyn berooven.
Maar ach! wat daad verschoont de liefde niet.
Die weeld'rig niet als op 't beminde zict.
Ik weet waar om gy zucht;
Ik weet uw ongenucht,
't Is niet myn schuld,
Hebt geduld,
Tot gy 't zelf eens hooren zult.

CERES.

Myn dochter riep toen zy verzonk....

VENUS.

Gedenk, wie zy haar liefde schonk?
Geen laag geboorn' of sterfelyk held,
Dwong haar met vuurig mingeweld,

Maar hy die met zyn yz're staf,
 All' afgeleefde kan regeeren,
 Gelukkig maakt, of doemt ter straf,
 En eeuwig ziet zyn ryk vermêeren.
 Noch fchaakte hy de fchoone niet,
 Als om voor gemaalin te houwen.
 Staak toch uw klachten en verdriet,
 En wil myn byzyn niet meêr fchouwen!
 Uw dochter wierd toen van princes,
 Een magtige godes.
 Ay dat zy Plutoos vlam dan lefch!

C E R E S.

Mars dreigd altyd myn oegften,
 Te fchenden, en verwocften.

V E N U S.

Ik zal'er voorzyn wees te vreên,
 Ik zal hem ftraks gaan tegen treên,
 Hy zal, verdagvaard,
 Alhier ter ftee,
 Zyn slagzwaard
 Wel houden in fchê.

Een nit het gevolg van Bacchus.

'k Wed Ceres zoo veel dorft niet heeft, als toen
 z'om Proferpyn liep dwaalen,
 't Schynd Bacchus nu dien haaft niet heeft, die hem
 deed Thefcus bruid onthaalen,

Met alle minlykheid.

Maar beft den vinger op de mond gleid.
 'k Heb geen luft in een Haagdis te verkeerem,
 Noch om 't zwemmen als een Dolphyn te leeren,

Of

Of al 't water moeft ook zyn ,
Veranderd in wyn.

MERCURIUS, en IRIS, *een weinig ter zyden*

„ 't Zal gaan , zy beginnen ,
„ Elkaar weêr te minnen.

BACCHUS.

Myn moeder is door uw gedood ,
Gy moeft haar toen zy...

VENUS.

Zy genoot

De omhelzing van Jupyn ,
Noch konze niet te vrede zyn ,
Voor dat hy haar in vuur quam naaken,
Geen beê kon hem hier vry van maaken,
Des moeft Jupyn dit weig'ren , of,
Zyn lief verteeren zien tot stof.
Geen liefde, maar die dwang,
Veroorzaakt' ons haar ondergang.
Gedenk, gedenk ô! Liber hier tegen,
Wat heb je al zoet, wat al vreugd verkregen!
Erigone viel door my in uw schoot ,
Toen gy u in een druive bos besloot
De schoone Ariadne viel Bacchus te beurt,
Wat heb je bemint , wat heb je gekeurt ,
En niet verkregen ?
Laat Bacchus dan Venus verlegen ?

MERCURIUS.

Godheên , goedheên voor de menschen ,
Kom voldoed elkanders wenschen ,
Wceft verheugd ,

B 5

wekt

Wekt weér vreugd,
Daar al d'aard door leeven moet,
Koefterd weeld' en minnegloed,

I R I S.

Zoo zal 's Hemels Koningin,
Haar bodin,
Bly onthaalen,
In haar zaalen.

B A C C H U S.

't Is lang genoeg gewrokt.

C E R E S.

Haar weezen elk tot vriendschap lokt.

Een uit het Gevolg van Ceres.

Laat de Liefde weder bloeijen,
Laat ze groeijen,
Ons verquikken, als men laat,
En vermoeid van 't bouwland gaat.
En by hekken, heggen, itallen,
Graag blyft praaten, kuffen, mallen,
En elk graag zyn liefje meld,
Hoe zyn hertje al is gesteld.

*De 4. eerste verssen werden herhaelt door de
Rey van Ceres.*

S Y L E N U S.

Al 't krakeelen „ Moet verveelen,
ô! dit is maar tydverzuim,
'k Had wel ruim
Drypaar stoopjes kunnen likken,
ô! men zou van dorst hier stikken,
Maak je reê,
Tot de vreê,

Al't krakeelen „ Moet verveelen.

MERCURIUS.

Maar zacht, het aardryk lilt,
Wie of het breekt, en tilt?

VEERTIENDE TOONEEL.

Megere by de voorgaande van onderen opkomende, nevens eenige der Razernyen.

MEGERE.

Myn oog kan niet verdragen,
Het licht zoo hoog aan 't dagen.
Hier pleeg ik dag op dag,
Te toonen, wat de twist vermag,
Men waant my hier tē zyn
Bodin van Proserpyn,
Maar neen, Megere leeft,
Als zy maar liefde, en eenigheid weêrstreeft.
Heeft om't geven van een gouwe vrugt,
Gantsch Griekenland, en Azie gezucht.
Deeze twist zal al bederven,
Wat van leeven weet, of sterven.
Waar vind ik Ceres? waar Inachus?

BACCHUS, en CERES *te zamen.*

Verzink voor Ceres, en voor Bacchus,
Zy zyn uw haat'lyk byzyn moê!

MERCURIUS.

'k Bezweer u by die Slangeroe,
Vertraag niet, zink terstond weêr neder,
En keer in eeuwigheid niet weder.

Megere verzinkt, en de Razernyen vertrekken.

VTF.

VYFTIENDE TOONEEL.

MERCURIUS, en IRIS *tegen Venus.*

Dit 's ô! schoone Vrouw
't Eynd van al uw rouw.

Liefde moet
Door haar gloed
Triumpheeren,
En regeren,
Spyt de nyd,
Voor altyd.

BACCHUS.

Strooit nu bladen, druiven, bloemen,
Drenkt met appeldrank, en wyn,
De aarde daar wy vrolyk zyn,
En vereenigt Venus roemen.

Eene der Bacchanten.

Schud de Tirfzen, schud de Lanfzen,
Satyrs wilt van vreugde danfzen,
Zoekt by heggen, en by haagen,
Bofch- Rivier- en Veldgodin,
Tot vernoeving van uw Min,
Twift is uit het veld geflagen.

*Deeze bovengezongene woorden werden herhaald
door een Rey van Bacchanten, en Menaden.*

CERES.

Kom eenvoudig Landzaat kom,
Sta niet stom.
Heet de Liefde wellekome!
't Vermoogen dat de ziel bekoord,

Wie blyft verstoord,
Die in de geurige waafzem
Van haar heigenden aafzem,
Onder 't gloeien van die blinkende oogen.
Gevoeld haar min'lyk vermogen.

Een uit het gevolg van Ceres.

Wie moet
Den gloed
Vol wondere krachten,
Van Venus niet achten?
Wy zingen altyd
Megere ten fpyt,
Wie moet
Den gloed
Vol wondere krachten,
Van Venus niet achten!

Deeze zang werd herhaald door 't gevolg van Ceres.

MERCURIUS.
'k Zag op Ida twift beginnen.
Nu de Tweedragd overwinnen.

CUPIDO.
Dat Cestus nu weêr ftraalen geef!

CERES.
De Roos weêr op uw hair herleef,
De Duif met minzaam trekkebekken,
De luft tot lieven op ga wekken!
'k Wil ô! blye Citharè,
Altyd meê
Zingen om uw Altaar fteê.
Als gy pleegd om 't myn te doen

in het groen.
'K wil het vrolyk menschdom voên,
En als Bacchus leeven geeven,
Om de Liefde te doen leeven.

BACCHUS.

Wil misch en zwaan,
Nu wederstaan
In uw garcelen.

IRIS.

ò! Citharè
Vergeet uw wee!
Vang aan te streelen,
Te lachen en te streelen.
Ik zal aan Juno dit met vreugd vertellen.

MERCURIUS.

Jupyn niet lang my om 't verhaal te quellen.
Maar wyl dees wolk verdwynd
Verschynt

Een nieuwe glans,
Wat godheid daald van 's hemels trans.

*De Wolk daar Venus mede nedergedaalt is verd rynende zamen
men Jupiter, en Juno tredende uit een blinkenden Heme!*

SESTIENDE TOONEEL.

MERCURIUS *vervolgt.*

't Is der Goden Koning,

't Is Jupyn.

Juno laat haar wooning

Om te zyn,

Daar zy 't vuur van twist fiet sinooren,

Laat ons hun bevelen hooren.

JUPITER.

Gy godhéen, die my kent voor opperhoofd!

Nu gy gehoorzaam zyt aan myn geboden ,
En uwen Zegening aan d'aard belooft ,
Zal dag op dag de weelde en lust u nooden ,
Op 't ziele zoet ,
't Geen vřindſchap voed.
Dat uw vereeniging dan eeuwig duur !
Daar de altydteelende natuur ,
Die leevens gloed ,
Door blaaken moct.

JUNO.

Dat uwe gloed
Op myn altaaren wēersichyn geef.
En Trouw, en vreugd in ieders hert herleef!

JUPITER, en JUNO te zaamen.

Treed vernoegd in 's Hemels zaalen.
Daar men u zal blyd' onthaalen.
By al 't hooge godendom
Venus, Ceres, Bacchus kom.
Leef, en zweef.
Vol jeugd
Vol vreugd!
Zing nu elk uw blydschap zing !
Zaamen uw vereeniging.

CERES.

Dat de vřindſchap eeuwig duur.
Daar natuur,
Daar 't heel al is aangelegen ,
Laat ons vreugd, en vřyheid pleegen ,
Nu wy weer vereenigt zyn
En door Juno, en Jupyn.

Dit werd herhaald door Ceres, Bacchus en Venus.

V E-

V E N U S.

'k Zie dit dal reeds bloeyen, en bloezen.

Mirten , palmen roozen
Dekken d'aard, wyl 't pluimgediect,
Minnedeuntjes tiere liert.

Danst myn zoonen ,
wilt nu toonen ,
Dat myn vreugd,
U verheugd.
Spant uw boogen ,
Trest wêer herten
Gaat wêer tarten ,
Al wat leeft,
Moeder heet
wêer vermogen.

Z E V E N T I E N D E T O O N E E L.

Hier op verschynen Cupido , Hymen. 4 minnaars.

*Na deeze gedanst hebben werd door al die op het
Tooneel zyn gezongen.*

Nu mag d'aarde vrolyk weezen
Zonder voor de twist te vreezen,
wyl de vader van de wyn,
En de vrugtb're veldgodin,
Met de moeder van de min,
Voor altyd vereenigt zyn.

*Onder het herhaalen van deeze zang , werd een dans
gemengt , en de gordyn geslooten.*

*Geeyndigt zynde de tusschen-maaten der
speeltnigen, vervolgt*

C E R E S.

Denkt niet myn deugd'lyke onderzaaten ,
Dat wy geneugte en vriendschap haaten ,
    ô ! Neen, 'k haat Venus, door wiens snood beleid
    Lichtvaardigheid,
    En dertelheid,
    Op 't aard'ryk is verspreid ;
Die eerst den menschen in gedachten bragt ,
Dat Jupiter om d'eeden van de Minnaars lacht.

Een der Landlieden.

Hoe zelden zietmen bedyen ,
Met oprecht , en trouw te vryen !
    't Schynt dat het vrouwelyk gemoed,
Door beloften, en linkze streeken,
    Mêer dan door oprechte gloed ,
Is te winnen, en te breken.
    Maar ô ! schoone landgodin ,
Ban niet heel en al de min ,
    't Was wel eer uw hals vrindin.

Heeft

Heeft het opperhoofd der goden,
U zyn min niet aangeboden,
Toen, hem Venus 't hert ontfak,
En van uwe schoonheid sprak?

Tweede der Landlieden.

Spreekt men noch voor Mavors boel?
Dat men tegenspraak,
Noch gewoel,
Om haar vrindschap maak:
Laat Ceres begaan,
Zoo zy 't zal verstaan.

I R I S.

Ongenuchte en haar te stooren,
Is ieders plicht;
Gy zult licht.
Als gy Venus ziet, veel tot haar onschuld hooren.

C E R E S.

Ik ga op Jupiters verzoek een dor gewest begroeten,
En keer naauw wederom na 't zeeg'nen van dat
land,
Of moet die droefheid hier helaas! helaas! ontmoeten,
Dat myn geliefde kind geraakte in Plutoos hand.

'k Raâ niemand voor Venus te spreekken,
Ik wil my wreeken.

Mag ik myn kind, van twalef, maar ses maanden zien!

'k Zal Venus voor eeuwig myn byzyn verbiên:

Zoo zal zy leeren,
Godinnen ontzien, en eeren.

Eerste der Landlieden.

Die goden, en menschen, groot, en klein,
Door haar aanloklykheên,
Wist te bekooren,
Gaat dan verlooren!

I R I S.

Flora quynt, Hebe klaagt,
Ieder weent,
Ieder steent,

Nu

Nu Venus' star niet daagd.
Maar 'k hoop voor haar een beter lot.

Eerste der Landlieden.

Vaarwel dan vriendelyk genot
Van eensgezinde wil , van herten te winnen ,
Die wy beminnen!
Vaarwel dan liefde ik volg vol trouw ,
De Hooftvoogdes van d'akkerbouw.

C E R E S.

Men voege zich ter dienst voor my bereid,
Dees tegenspraak heeft my reeds al verdrooten
Komt feestgenooten!
Brenge aan de gift myn altaar toegeweit.
Laat in uw bede en zangen ,
Danffen , en spel,
De landbouw lof ontfangen,
En zeg Venus vaarwel.

*Hier op zingt , gaande tot den Altaar
van Ceres al het*

Drukfouten.

*In het Elfde Tooneel is vergeeten, inde eerste zang
van Mercurius het vierde vers.*

Voldoe des Hemels Koningin!

Daar na

*Veldgewas en vrolyke &c. werd door Ceres
gezongen.*

VYFTIENDE TOONEEL.

Zingt Venus.

Schud de Tirsien &c.

In 't zelve Tooneel, in de Zang van Iris.

Vang aan te queelen.

In 't eynde van dit Tooneel, zingt Mercurius.

**Jupyn niet lang my om 't verhaal van d'uitslag
quellen.**

